

Cum vă asigurați cu un grad rezonabil de certitudine că femeia nu este însărcinată

Înainte de instituirea unui tratament medical la o femeie, de multe ori este nevoie să se excludă existența unei sarcini pentru că anumite medicamente pot avea efecte secundare ce pot fi dăunătoare pentru produsul de concepție. Și pentru furnizorii de servicii de planificare familială este important să excludă existența unei sarcini la femeia care solicită un contraceptiv deoarece dacă ea este deja însărcinată nu mai are nevoie de contraceptive. În plus, metode ce de ex. DIU nu trebuie niciodată recomandate femeii însărcinate din cauza pericolului apariției unor complicații severe precum avortul septic. Cu toate că sarcina poate fi exclusă și prin efectuarea unor teste de sarcină, frecvent acestea nu sunt disponibile în cabinete sau femeia nu își poate permite costul lor. În asemenea situații, multor cliențe care nu sunt la menstruație în momentul vizitei la cabinet li se refuză inițierea unei metode contraceptive deoarece furnizorii se bazează doar pe prezența menstruației ca indicator al absenței unei sarcini. Aceste femei sunt solicitate să aștepte următoarea menstruație și să revină atunci pentru începerea utilizării unei metode contraceptive.

Există și alte abordări care se pot folosi pentru a exclude existența unei sarcini și care nu se bazează pe observarea prezenței sângelui menstrual sau a testelor de laborator. Family Health International (FHI), cu sprijinul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), a elaborat o schemă simplă pentru a-i ajuta pe furnizorii de servicii să excludă existența unei sarcini și să ajute femeile care nu sunt la menstruație în momentul consultației să înceapă, în siguranță, folosirea metodei contraceptive alese. Această schemă se bazează pe recomandările Organizației Mondiale a Sănătății privind criteriile ce trebuie folosite pentru a exclude, cu un nivel rezonabil de certitudine, existența unei sarcini. Folosirea acestei scheme în cabinetele de planificare familială a demonstrat că ea este foarte eficientă pentru identificarea corectă a femeilor care nu sunt însărcinate. Studii recente din mai multe țări au arătat că folosirea acestei scheme de către furnizorii de servicii de planificare familială a redus semnificativ numărul femeilor care trebuiau să amâne începerea utilizării unei metode contraceptive nefiind la menstruație în momentul în care solicitau serviciile de contracepție, îmbunătățindu-se astfel accesul femeilor la serviciile de planificare familială.

Cu toate că inițial schema a fost dezvoltată pentru personalul specializat în planificare familială, s-a constatat că ea poate fi folosită la fel de eficient de întregul personal medical care, în practica sa, trebuie să stabilească dacă o femeie este sau nu însărcinată. Ea poate fi folosită de orice medic care dorește să excludă existența unei sarcini la o pacientă căreia trebuie să îi prescrie medicamente ce pot afecta produsul de concepție și care trebuie evitate în timpul sarcinii.

Această schemă face parte dintr-o serie de scheme destinată furnizorilor de servicii de sănătatea reproducerii. Celelalte scheme se referă la evaluarea femeilor care doresc să folosească contraceptive orale combinate, evaluarea femeilor care doresc să folosească DMPA (sau NET-EN) și evaluarea femeilor care doresc să folosească dispozitive intrauterine cu cupru. Pentru informații suplimentare privind aceste scheme vizitați www.fhi.org (l. engleză) și www.secs.ro (l. română).

Explicații referitoare la întrebări

Schema cuprinde șase întrebări pe care furnizorul de servicii de planificare familială le adresează femeii în timpul anamnezei. Dacă femeia răspunde "Da" la oricare din aceste întrebări și nu sunt prezente semne sau simptome de sarcină, atunci furnizorul poate fi suficient de sigur că femeia nu este însărcinată.

Femeile care sunt în primele șapte zile ale ciclului menstrual, care au avut un avort spontan sau la cerere în ultimele șapte zile sau care sunt în primele patru săptămâni postpartum sunt protejate împotriva sarcinii deoarece probabilitatea ca ele să fi avut în această perioadă o ovulație este foarte mică. Femeile care îndeplinesc criteriile metodei amenoreei de lactație (femei care sunt în primele șase luni postpartum, care alimentează exclusiv sau aproape exclusiv natural și nu au avut menstruație) sunt protejate față de sarcină prin efectele amenoreei de lactație asupra ciclului de

reproducere. Sunt protejate împotriva sarcinii și femeile care folosesc în mod constant și corect o metodă contraceptivă eficientă și cele care nu au avut contacte sexuale după ultima menstruație.

Bibliografie:

1. Technical Guidance/Competence Working Group (TG/CWG). *Recommendations for Updating Selected Practices in Contraceptive Use: Volume II*. Washington: U.S. Agency for International Development, 1997.
2. Stanback J, Qureshi Z, Nutley T, Sekadde-Kigundu C. Checklist for ruling out pregnancy among family-planning clients in primary care. *Lancet* 1999; 354(August 14):566.
3. Stanback, John, Diabate Fatimata, Dieng Thierno, Quarter de Morales, Cummings Stirling, and Traore Mahamadou. Ruling Out Pregnancy Among Family Planning Clients: The Impact of a Checklist in Three Countries. *Studies in Family Planning* 2005; 36[4]:311-315.

Tradus și tipărit cu permisiunea Family Health International, 2006. Pentru informații suplimentare vezi www.fhi.org.

Traducere: Societatea de Educație Contraceptivă și Sexuală (SECS), www.secs.ro. Materialul a fost realizat și publicat în cadrul Programului Inițiativa pentru Sănătatea Familiei din România coordonat de John Snow Research and Training Institute și finanțat de USAID. Opiniile exprimate în acest material reprezintă doar punctele de vedere ale autorilor nu neapărat și pe cele ale USAID.

Cum vă asigurați cu un grad rezonabil de certitudine că femeia nu este însărcinată

Pentru a vă asigura cu un grad rezonabil de certitudine că femeia nu este însărcinată, puneți întrebările 1-6. Dacă ea răspunde **DA** la *oricare dintre întrebări* întrerupeți chestionarea și urmați instrucțiunile de mai jos.

NU	1. A început ultima menstruație în ultimele 7 zile?	DA
NU	2. Aveți un copil mai mic de șase luni pe care îl alăptați integral sau aproape integral și încă nu ați avut nici o menstruație după naștere?	DA
NU	3. V-ați abținut de la contacte sexuale după ce v-a venit ultima menstruație sau după naștere?	DA
NU	4. Aveți mai puțin de 4 săptămâni de la naștere?	DA
NU	5. Ați avut un avort spontan sau la cerere în ultimele 7 zile?	DA
NU	6. Utilizați în mod corect o metodă contraceptivă eficientă?	DA

Dacă femeia răspunde **NU** la toate întrebările, sarcina nu poate fi exclusă. Femeia trebuie să aștepte până la următoarea menstruație sau să își facă un test de sarcină.

Dacă femeia răspunde **DA** la cel puțin una din întrebări și nu are semne și simptome de sarcină puteți exclude existența unei sarcini, cu un grad rezonabil de certitudine. Femeia poate începe acum folosirea metodei contraceptive dorite.